

Het orgaan

en

De Poolster

twee verhalen

Jan Bauwens

Het Orgaan

Zijn ziekte had hiermee te maken, dat een orgaan van hem zich buiten zijn lichaam bevond.

Een eeuw geleden zou men dit als onzin bestempeld hebben, maar reeds kort na de oorlog waren er mensen van wie gezegd werd dat zij een oog hadden afgestaan aan een ander, teneinde bijvoorbeeld een eigen kind te kunnen laten studeren, of het van de hongerdood te redden. En vandaag bestaat er een zwarte doch bloeiende handel in allerlei menselijke organen: her en der – en vaker dan men denkt – worden harten, levers, nieren en wat al niet meer, besteld en betaald, welke kort daarop door specialisten uit de lichamen van jonge en gezonde mensen worden ontvreemd, nadat dezen uit hun omgeving werden weggehaald en werden omgebracht – het ‘afval’ wordt wellicht vernietigd in een bad met zwavelzuur, ofwel meegegeven aan een bemanningslid van een olietanker, die de definitieve opruiming ervan dan overlaat aan de vissen in de zee.

Als men bij wijlen verneemt dat stukken van lichamen worden opgevist uit een kanaal, of dat ze aanspoelen op een vakantiestrand, dan verdient het dus alle aanbeveling om niet uitsluitend te denken aan psychopaten die mensen voor hun plezier in mootjes hakken: veel vaker immers dan ziekte, is het winstbejag de motor van de misdaad. Dat was vroeger het geval en, omdat de hebzucht mét de competitie toeneemt, is dat vandaag nog veel meer zo.

Ook zijn het geen armelui op het randje van de hongerdood, die een dergelijke handel voeren: de geschiedenis leert ons dat precies diegenen die het helemaal niet nodig hebben om in leven te blijven – de allerrijksten dus – tot deze praktijken overgaan – om er namelijk *nog* rijker van te worden.

Ik mag niet zeggen dat ik geen flauw idee heb van hoe de hebzucht werkt en danig kan ontaarden, want reeds in dit gedoe op de blogs, waarde lezer – ja, de blogs waar wij momenteel in grasduinen – kan men soms getuige zijn van nogal bizarre ondernemingen welke klaarblijkelijk geen andere bedoeling hebben dan de eigen

score aan bezoekers te verhogen en aldus het eigen kraampje te zien stijgen in de competitie.

In principe zou de rang die een blog bekleedt, een weerspiegeling kunnen zijn van zijn kwaliteit, en dat geldt uiteraard niet alleen voor blogs, het geldt ook voor andere marktproducten en zelfs voor mensen. Dat dit in de praktijk beslist *niet* zo is, behoeft eigenlijk geen uitleg.

Het begint al met die ene beperking – uiteraard geheel onvermijdelijk – dat men vooreerst moet aannemen dat het succes de kwaliteit weerspiegelt. De verborgen regel, dat het beste nu eenmaal datgene is wat een meerderheid wil, is uiteraard zeer democratisch, en de democratie is heden – alweer: volgens de meeste mensen – het beste wat men zich maar indenken kan.

Ook dient abstractie gemaakt te worden van de ‘persoonlijke verdienste’: sommigen spenderen dagelijks vele uren aan hun product, doch met een mager resultaat, terwijl anderen vrijwel zonder moeite de top bereiken, omdat zij gebruik weten te maken van onze verborgen angsten en verlangens.

Er zijn er zelfs die erin slagen om een vrijwel leeg blog – echter voorzien van een intrigerende naam en gesteund door niet nader te noemen tactieken – naar de regionen van de elite te versluizen. Dat blog staat daar dan als een lege doos, en elkeen die erin kijkt, wordt diep teleurgesteld: hij gelooft zijn eigen ogen niet. En zo kijkt hij er nog een tweede keer in, en ook een derde keer, hij blijft er maar in kijken: het staat immers helemaal voor-aan, dus het móét wel heel bijzonder zijn. Maar dat zijn de kleren van de keizer en het lege doek van Uilenspiegel ook. En zo komt het dat de waarde der dingen is gaan afhangen van het etiket dat erop geplakt werd, ook als er behalve dat etiket niets anders is te vinden.

Zo komt het dat het geld, dat op zich geen enkele waarde heeft omdat het louter papier is, of alleen maar een getal op een rekening, nochtans door de meesten van ons met veel gretigheid wordt begeerd. In het geval wij het nodig hebben om bijvoorbeeld te kunnen eten, heeft onze begeerte een geldig excuus – wij worden daar immers door het geld gegijzeld. Maar het vreemde is dat niet de armen geldzuchtig

worden maar, integendeel, de rijken onder ons: de maag is geheel verzadigd – om niet te zeggen oververzadigd – en men heeft een dak boven het hoofd en vaak meer dan één. Met nog meer geld kan men dus niets anders meer aanvragen dan het te beleggen, wat in principe een spel is. Welnu: dat overbodige ‘spel’ blijkt ons tot veel stoutmoedigere handelingen te kunnen bewegen dan bijvoorbeeld onze reële noden, zoals de honger. Ik kan het niet helpen, maar dat blijkt nu eenmaal uit de koelste cijfers.

Ik heb het niet over onze luttele spaarcentjes, waarde lezer, of over het welverdiende appeltje voor de dorst, het optrekje in het zuiden waar wij jaarlijks haastig wat bijkomen van de moordende stress van veeleisende arbeid, en waar wij de stank van de stad enkele dagen kunnen vergeten. Maar wat denkt u ervan als, om maar iets te noemen, het Vaticaan, dat zich dan toch aan de wereld presenteert als zetel Gods op aarde, jaarlijks ettelijke miljoenen uitgeeft voor de restauratie van haar imperium aan de superbeleggingen welke de daar opgeborgen kunstwerken toch onmiskenbaar zijn? Wat zou een ver-

guisde artiest zoals, alweer om maar iemand te noemen, Vincent Van Gogh daarvan niet gezegd hebben? De sukkel deelde zijn handvol geschooide duiten nog uit, aan *nog* grotere sukkelaars. Die ‘zetel Gods op aarde’ heeft weliswaar een antwoord klaar – ’t zou er nog aan ontbreken – want de hebzucht dient in de eerste plaats zichzelf in stand te houden, wil zij ook buit kunnen maken.

Maar om een lang verhaal kort te maken: vandaag wordt het geldspel dus gespeeld met, heel letterlijk nu, stukken van mensen. Zeker in bepaalde regionen moeten mensen dus echt beginnen uitkijken, wanneer zij ergens een hoekje om gaan, dat ze niet ongelukkig ‘het’ hoekje omgaan. Niemand durft zich vandaag nog op straat te begeven met, bijvoorbeeld, een gouden halssnoer, om maar iets te zeggen, maar staan wij er bij stil dat de organen die wij onvermijdelijk overal met ons meedragen, waar wij ook gaan of staan, in waarde hun gewicht in goud verre overtreffen?

In mijn eigen jeugd werden wij af en toe gewaarschuwd voor de kidnapping van onze zusters, die immers konden worden

uitgebuit als slavinnen achter nachtelijke ramen in de prostitutie van een heel ver land. Maar welke pooier van formaat houdt zich nog bezig met de poespas van ontvoering, onderduiking, schriftvervalsing en wat allemaal niet meer, als hij met heel wat minder rompslomp, ja, in één enkele klap, het tien- of honderdvoudige uit zijn slachtoffer kan halen door het gewoon in stukjes te snijden?

Misschien zal men opmerken dat de meeste mensen dan toch, gelukkig, een geweten hebben?

Mogen wij dan echt over het hoofd zien dat de moordenaar, evenals het Vaticaan trouwens, in de eerste plaats een alibi heeft dat zijn geweten sussen kan? Op de keper beschouwd: doodt hij niet slechts één mens om daarmee het leven van tenminste tien anderen te redden? Het 'donorhart' kan een vooraanstaand politicus redden, die er misschien geen weet van heeft, of hebben wil, wie nu zijn donor is; de lever kan een oliesjeik die teveel gedronken heeft, redden van de ondergang; twee nieren dan: alweer twee mensenlevens; een milt, een maag, twee longen, het

merg, het bloed... zeg mij hoeveel onderdelen levensreddend kunnen zijn!

Maar om terug te keren naar ons onderwerp: zoals gezegd, had zijn ziekte er dus mee te maken dat een orgaan van hem zich buiten zijn lichaam bevond. Het was een lever, een dure lever, in een bakje naast zijn bed. Nog primitief, maar toch, het werkte: het bakje maakte het verschil voor hem, tussen leven en dood. In het bakje zaten levende levercellen, en zijn bloed werd langs het bakje omgeleid, en zo bleef hij in leven. Uiteraard was hij stinkend rijk, want dergelijke primeurs worden nog lang niet door de ziekenkas terugbetaald: zijn lever had hem meer gekost dan al zijn andere bezittingen samen. Het deed een beetje pijn, weliswaar, maar een alternatief was er nu eenmaal niet. En dat bakje, stel je voor, stond nu helemaal onbeschermd naast zijn bed in een kastje op wieltjes.

Hij had er nachtmerries van, en op een keer, toen hij het aan een verpleegster had verteld, had zij alleen maar luid gelachen, en zij had gezegd: “Wie in ’s hemels naam kan daarmee nu iets aanvangen!?”

Maar het liet hem helemaal niet met rust, het was een obsessie geworden, een ziekte er bovenop. Telkenmale hij bedacht wat het bakje hem wel gekost had, terwijl het daar nu helemaal onbeschermd in dat kastje stond, binnen het bereik van vrijwel iedereen, want de deuren waren niet op slot en elke willekeurige voorbijganger kon de kliniek in en uit wanneer die daar maar zin in had, nam de angst van hem bezit.

Stel bijvoorbeeld eens dat een chirurg bedacht dat hij toch niet veel meer te goed had, terwijl enkele kamers verder, in dezelfde gang, een ander, met dezelfde bloedgroep en ook heel veel geld dat hij er vanzelfsprekend direct wilde aan uitgeven, naar zo'n bakje lag te wachten. Een koud kunstje zou het voor de dokter zijn om geheel ongezien dat bakje een tweede keer te verkopen, en dan een derde keer. Een kleine ingreep slechts, maar welk een fortuin zou het hem niet opleveren! En redde hij eigenlijk niet het leven van een ander, of van twee anderen, als hij dit deed? Wie mag trouwens oordelen over de waarde van een mensenleven? En is het wel rationeel te verantwoorden om de

kwestie van leven en dood over te laten aan het toeval – wat in niet-misdadige omstandigheden zo te zien dan toch de regel is?!

Misschien is het wel zo, bedacht hij, dat men in de medische wereld, zoals trouwens ook daarbuiten, allang veel rationeler te werk gaat dan wij in onze afhankelijkheidspositie wel bereid zijn te geloven! Misschien mankeert of mankeerde er aan mijn lever niets, of toch niets ernstigs, en heeft men mij dit bakje gewoon aangepreut! En hij tastte eens gauw naar zijn buik om zich ervan te vergewissen dat er wel degelijk een buisje in en uit liep, al kon hij dit onmogelijk terdege controleren. Hoeveel mensen waren er al niet van wie organen zich buiten hun lichaam bevonden? Kunstnieren, kunsthartes... Het is al een zorg dat je je papieren geld moet deponeren op een bank of in een kluis; als je dus stukken van jezelf verspreid ziet in de handen van derden, vreemden eigenlijk, die je tenslotte alleen maar ‘helpen’ omdat ze daar zelf beter van worden...

Hij nam plotseling een beslissing, duwde op het knopje naast zijn bed, en vroeg de

zuster naar de dokter. In een mum van tijd stond hij daar, glimlachend, vragend hoe het met hem ging. Het was de dokter van wacht, een jongeman nog, hij werkte daar nog niet zo lang, dat was hem aan te zien, en was hier fier over het werk dat hij nu deed.

“Wat kan ik voor u doen?”, vroeg hij beleefd: “Heb je pijn?”

Meteen kwam onze held op zijn beslissing terug: “Neen, niets... ik droomde”, verontschuldigde hij zich.

“Ik zal toch maar eens je bloeddruk checken”, zei de arts: “slaap je goed?”

Hij maakte de rubberen band vast rond zijn arm en blies er lucht in, liet de lucht ontsnappen, en zei dan: “Dat is allemaal prima...”

Onze held schrok, want de dokter had de hengersels van de stethoscoop niet eens in zijn oren zitten.

“Of toch wel”, hernam hij zich: “Ik heb je opgeroepen om je vriendelijk te verzoeken, dat bakje daar...”, en hij wees dus naar zijn lever, “weg te halen... en wel nu meteen”.

Versteld keek de arts hem aan, hij herhaalde wat hij net gezegd had, en voegde er aan toe: “ik verdraag het niet langer dat ik zo moet leven, met een orgaan buiten mijn lijf...”

De dokter dacht een ogenblik na en antwoordde: “Maar mijn beste mijnheer: je hebt niet alleen een orgaan buiten je lichaam; ook de enzymen, de zenuwen, en al die andere dingen die dat orgaan besturen, leiden een bestaan aan de andere kant van je huid; de ganse maatschappij staat ten dienste van je lever! Als ik dat bakje laat weghalen, dan staat binnen de kortste keren de hele wereld op stelten; heb nu toch eens wat begrip!”

De verpleegster die naast het bed stond toe te kijken, knikte beamend: “Zo is het”, zei ze: “amper een jaar geleden hebben we iets gelijkaardigs meegemaakt: de wereldpers kwam meteen in actie, het gerecht stond op zijn achterste poten, de helft van het ziekenhuispersoneel werd aangehouden... er zijn zelfs verschillende slachtoffers gevallen toen!”

“Wij zijn elkaars enzymen en organen geworden, mijnheer”, ging de arts weer ver-

der, “laten we maar stellen dat u een nare droom gehad hebt, oké? Als je wil, zal de zuster je een slaapmiddel brengen, iets om wat rustiger van te worden, goed?”, en hij verliet de kamer.

Zij glimlachte weer, boog zich over het bed, gaf hem een pil en wat water en dek- te hem daarna wat beter in.

“Wij, vrouwen, krijgen wat anders te ver- duren”, zei ze nu belerend: “Kijk”, en ze wees naar haar ietwat gezwollen buik. Het bracht hem een beetje in verlegenheid, want hij was zelf nooit getrouwd geweest en had geen kinderen.

“Het is gelijk een orgaan”, zo zei ze, “dat je op een dag móét afstaan, willen of niet. Je bent er zelfs veel meer aan gehecht dan aan een orgaan, zoals die lever van jou... Het groeit op, gaat een eigen leven leiden, komt je opzoeken, soms vaak, soms niet, en als je sterft, moet je het hier achterla- ten...”

Ze glimlachte nu breed: “De dokter heeft gelijk, geloof me: wij zijn elkaars orga- nen, en het is nooit anders geweest...”

De pil was beginnen te werken en hij zag de zuster vloeibaar worden. De lever naast zijn bed lachte vriendelijk naar hem. Doorheen het open raam hoorde hij de enzymen-op-vier-wielen passeren, allemaal druk in de weer voor zijn orgaan: ze klaksonneerden, gaven gas, riepen, lachten, maakten ruzie... En dan begon het te regenen terwijl de zon bleef schijnen, en leek hij zich in dat glinsterende lichtspektakel zalig te verenigen met het ganse heelal.

Dit, zo zag hij nu heel duidelijk: dit is *het* Orgaan, dit is... de zetel Gods!

*

De Poolster

De linker buren gingen dit jaar Zuid-Afrika aandoen, de rechter buren vlogen naar Moskou en misschien nog verder, de overburen spraken zelfs van 'Antarctica'. Hun eigen jaarlijkse vakantie kwam echter ernstig in het gedrang, en het ging van kwaad tot erger. Ten slotte had hij haar de schuld ervan gegeven dat het budget weer overschreden was, en daarop had zij hem een *looser* genoemd. In geen tijd zat hij daar moederziel alleen te klooiën met, voor zijn neus op de tafel die de deurwaarder hem gelaten had, de papieren van haar advocaten.

Vijftig jaar oud en dik gegeten, in afwachting van een vervroegd pensioen wegens een niet meer zo blakende gezondheid, kaal en met zweetvoeten van die eeuwige ambtenarenschoenen. Zelfs het zogenaamde 'sociaal leven' miste hij; dat had zij hem nooit gegund vanwege die eeuwige schnabbels waarmee haar dure kleren werden betaald, haar juwelen en haar okselwater van Frischêt. Met andere woor-

den: enkel een verleden van hard labeur én geen toekomst meer voor deze brave man, die nu het ergste overwoog wat een mens zowat in overweging nemen kan.

Naar een doeltreffende methode hoefde hij niet te zoeken, daar in zijn nieuwe optrekje, zijn studiootje op het vierentwintigste. Omdat hij hoogtevrees had – “zoals trouwens àlle *losers*”, zo had hij halfluid en met de nodige zelfspot zijn gedachten vervolgd – had hij reeds de balustrade van het balkonnetje afgebroken. “Ik ga gewoon rechtdoor, zoals ik altijd heb gedaan”, zo hamerde hij het zichzelf erin, “en we zien wel waar we terecht komen, Eddy!”.

Hij zweette nog, want hij was alvast al een kijkje gaan nemen naar de plaats waar hij inderdaad terecht zou komen. En toen hij zich ter plekke daarvan vergewist had dat de geringste kans om dit te overleven, uitgesloten was – ostentatief dan nog voor enkele omstanders aan wie hij had uitgelegd dat wie van ginder boven een duikje maakt, wel goed verzekerd moet zijn – had hij zich voor het eerst in zijn leven de vraag gesteld naar het zogenaamde ‘hier-

namaals', en besloot hij naar een zogenaamde 'ziener' toe te gaan: iemand van wie elke bewoner van de zogenaamd 'sociaal achtergestelde wijken', waartoe nu ook hij veroordeeld was, wekelijks een kleine stencil in de bus krijgt met daarop de tekst:

“Ziener en Helderziende Benjir voorspeldt uw toekomst”.

Ik heb nu toch de tijd, zo redeneerde hij toen hij de plaats van het nakende 'ongeval' – zoals men het beslist zou noemen – andermaal stond te keuren, en ik kan er niks verkeerd mee doen, als ik ook eventjes informeer naar waar ik *uiteindelijk* terecht kom. Niet dat het hem nog veel kon schelen: het volstond voor hem dat hij weg zou zijn uit deze hel; maar nu hij de beslissing had genomen, deed hij verder toch waar hij zin in had en geen mens zou hem dat beletten.

“Komt u binnen”, zei een vriendelijke man met tulband en in witte gewaden: “Hebt u het goed kunnen vinden, ja?” Eddy's kantoor was naast de deur, maar hij besloot de tulband daarover niets te zeggen omdat hij geen zin meer had in veel

gepraat. De man leidde hem naar een klein vertrekje zonder ramen, waarvan de muren behangen waren met taferelen uit de Indische mythologie. Hij bood hem een plaats aan op een met de hand gevlochten matje en nam zelf plaats tegenover hem, op een gelijkaardig matje, in de lotushouding.

“Ik wil u eerst betalen...”, zegde hij, “dan hoeft dat straks niet meer, en ik heb slechts één vraagje... u zegt maar hoeveel uw antwoord moet kosten ...”

Onverstoord bleven de jonge, bruine ogen in het getaande gezicht van onder de tulband hem aankijken, geduldig wachtend op zijn vraag.

“Ik wil weten waar ik na mijn dood zal terechtkomen”, zegde hij snel. “Simpel, niet?” En hij herhaalde: “Zeg mij wat het kost, ik betaal vooraf”.

De Indiër liet zijn hoofd wat schuin hangen, bleef hem glimlachend aankijken, en zei ten slotte: “Bent u dan bijgelovig?”

Hij schrok, fronste de wenkbrauwen.

De yogi neeg zich wat naar Eddy toe en ging verder:

“Het is vreemd, waarde heer, maar de meeste westerlingen zijn bijgelovig. Ik tracht hen daarvan af te helpen... met weinig succes, helaas... maar ik blijf het proberen. U neemt mij dat toch niet kwalijk?”

“Ik begrijp u niet”, zegde Eddy, die geen zin had in dergelijke gesprekken: “Vertel mij waar ik terecht kom na mijn dood... kijk...”, en hij richtte zich moeizaam op van zijn matje, nam zijn portefeuille te voorschijn, haalde er een groot biljet uit, legde dat neer op het matje van de ziener, en ging weer zitten.

“Ik kan onmogelijk uw geld aannemen”, glimlachten de bruine ogen, en Eddy ontwaarde nu een onverwachte eerlijkheid daarin.

“En waarom dan niet? Het is eerlijk verdiend geld!”, verweerde hij zich.

“Dat betwijfel ik niet”, zegden de ogen: “maar het is mij onmogelijk om uw vraag te beantwoorden”.

Nu voelde Eddy een verontwaardiging in zich opkomen:

“U bent toch helderziende, neem ik aan? Op uw briefjes staat het zwart op wit...” en hij tastte in zijn zakken of hij niet zo’n papiertje bij zich had. “Of wat doet u dan wel?”

“Jazeker”, knikte de Indiër, “en steeds tot uw dienst, mijnheer. Maar ook ik wil mijn geld eerlijk verdienen, ziet u. Ik kan geen vragen beantwoorden zoals deze die u mij komt te stellen. Indien ik u zou voorliegen dat ik dat wel kon, dan was ik oneerlijk tegenover u, en indien ik daarvoor bovendien geld zou aanvaarden, dan was ik een dief”.

“Ik begrijp u nog steeds niet”, zegde Eddy, moeilijk zijn benen van plaats veranderend onder zijn forse lijf: “waarom denkt u trouwens dat ik bijgelovig zou zijn? Omdat ik hierheen kom? Maar, mijn beste, dan kunt u toch *niemand* te woord staan?! Of heb ik het mis?”

Eddy kon de kleermakerszit niet langer volhouden en ging opstaan, liep wat in het kamertje rond en wreef over zijn pijnlijke knieën.

“Zal ik een stoel halen voor u?”

De Indiër rinkelde met een belletje en terstond werd er aangeklopt. Er verscheen een jong Indisch meisje met een stoel. Zij maakte glimlachend een diepe buiging, plaatste de stoel in de kamer, verdween in de gang, dook op met een tweede stoel, en was alweer verdwenen.

De Indiër raapte het geld op, reikte het Eddy aan, die het aannam vooraleer het in hem opkwam dat hij dit had moeten weigeren, en de yogi zei, hem nu een stoel aanwijzend: “Ga zitten”. En beiden namen ze nu plaats in de stoelen.

“Kijk”, legde de tulband uit: “Ik kan uw vraag niet beantwoorden. U vraagt mij wat er na uw dood met u zal gebeuren. Ik zei al dat u bijgelovig bent. Er bestaat namelijk niet zoiets als de dood...”

Eddy veerde recht en trok grote ogen.

“Althans niet zoals u het zich voorstelt”, verduidelijkte de fakir: “u denkt namelijk aan een ‘einde’ van uw leven, is het niet?”

“Maar natuurlijk”, antwoordde Eddy: “wat anders?”

“De dood is een illusie”, zei de Indiër: “net zoals het lijden een illusie is. De

westerse mens gelooft dat hij met zijn dood ophoudt te bestaan, ofwel dat er een ander bestaan begint, maar dat is nu precies het bijgeloof, begrijpt u: alles gaat gewoon door!”

Eddy voelde zich ongemakkelijk worden; hij had een ogenblik de neiging om op te staan en dit pand te verlaten, maar omdat zijn knieën nog niet in hun plooi lagen en hij bij het opstaan zou gewankeld hebben, stelde hij het ogenblik van weggaan nog eventjes uit. Hij dacht een moment na en zei:

“Goed, vertelt u mij dan wat er met mij zal gebeuren... voorspelt u mij mijn toekomst!”

Nu voelde de Indiër zich klaarblijkelijk in zijn sas. Eddy haalde het biljet opnieuw boven en legde het prompt op de knie van de man:

“Vertel mij...” zo ging hij verder terwijl hij een klein rekensommetje maakte “... hoe ik er binnen een week aan toe zal zijn!”

“Binnen een week?”, lachte de Indiër: “meent u dat?”

“Binnen een week!” herhaalde Eddy kortdaat: “waar zal ik zijn binnen een week, en wat zal ik dan doen? Zal ik rijk zijn of arm? Blij of ongelukkig? Nu, je hebt mijn vragen en ze zijn beantwoordbaar, niet?”

De yogi keek hem nu streng aan. Hij kneep zijn bruine ogen half dicht.

“Binnen een week...”, zo leek hij wat te aarzelen, “zal u helemaal niet rijk zijn, mijnheer. Als u het toch wilt weten: u zult niets meer bezitten, tenzij zichzelf... in de mate dat u nog zichzelf zult zijn, wel te verstaan.”

Eddy schrok van deze plotselinge koelbloedigheid, alsof hij recht had op een onverwacht geluk, nu hij de man dan toch had betaald!

“Blij zult u ook niet zijn”, ging de man onmiddellijk door.

“Hoe zal ik gehuisvest zijn?”, onderbrak hij zijn ziener nu omdat hij onrust voelde opkomen.

“Zeer eng, moet ik zeggen”, zo kwam het antwoord opnieuw zonder dralen: “zo eng dat u zich welhaast niet meer bewegen kunt, waarde heer, om niet te zeggen dat u

geen kant meer uit zal kunnen. Zoals een pop in een kast, moet ik wel zeggen”.

Het zweet brak de brave toehoorder uit. Dit volstond. Hij ging opstaan, knikte zijn ziener toe, en verliet de ‘zaak’.

Die nacht kon hij de slaap niet vatten. “Eng behuisd, zo eng dat ik me nog nauwelijks kan bewegen, om niet te zeggen helemaal niet meer”, zo prevelde hij tot zijn klamme lakens. Had die kerel het niet zo gezegd? “Als een pop in een kast. En bovendien: ik zal niet eens dood zijn, want de dood is een illusie! Ik zal in een kist liggen tot in de eeuwigheid, en ik zal het ook *weten!* Wat een onzin!”

Hij stond op in de nacht, zette zwarte koffie en stak een sigaret op. Het was broeierig warm. De deur naar het balkonnetje stond open om wat frisse lucht binnen te laten. Hij wilde er net heen lopen, toen plotseling de zoemtoon van de bel weerklonk.

Helga! Zie je wel! Heb ik het niet altijd gedacht en geloofd dat ze als een hazewind terug zou komen...

Hij liep naar de parlofoon, het was eventjes na drie uur: “Ja?”

“Schat, ik ben het!”

“Dat dacht ik al!”

Hij drukte op het knopje, ze wist de weg, het was tot vierentwintig tellen, hij zette de deur die uitgaf op de gang al gereed open, en daar weerklonken haar hakken door de nacht. Ach, hij had eigenlijk nooit gepanikeerd, het was trouwens allang niet meer de eerste keer dat ze ruzie maakten... en daar verscheen ze dan!

Met haastige passen liep ze de living door, luid pratend, want ze schuwde gevoelens als de pest, uitleg verschaffend over hoe het eigenlijk zijn schuld was, en dat ze weer kosten op het sterfhuis hadden gemaakt, en dat ze wilde gaan lenen om toch met vakantie te kunnen voor één keer en...

Zij geleek op een jonge kat, zoals ze tekeer ging en zij liep van her naar der, zonder hem aan te kijken en hem zelfs afwendend toen hij haar naar haar zin al te dicht naderde, alsmaar pratend in de lucht, uitleg gevend, dingen uit de doeken doend,

kriskras door het kamertje, heen en terug en weer heen en terug, en hij vreesde dat de bureen nu gewekt werden door haar luid geroep, en het kamertje werd te eng voor haar klinkende passen waarmee zij haar argumenten begeleidde, veel te eng, en dus liep zij recht naar het balkonnetje toe en boog zij zich over de balustrade om naar de maan te kijken terwijl zij sprak, want hem wilde ze niet aankijken, en zij keek in de zwarte nacht en terwijl zij sprak zochten haar handen steun op de balustrade waarop zij wilde leunen, en hij stond veel te ver van haar af om nog iets te kunnen doen.

Haar schreeuw leek een eeuwigheid te duren. Zij kwam neer, exact op de plaats waarvan alle bewoners van de sociale flats hadden getuigd dat hij die daags voordien nog zorgvuldig had geïnspecteerd. De betekenis van de woorden van de Indiër werden hem pijnlijk duidelijk, nu hij plotseling zeker wist dat hij niet achter haar aan zou springen. Er was geen maan te bespeuren, een volstrekt zwart vlak was de nacht, met slechts één helle stip daarin – de Poolster – die hem op dit noodlottige ogenblik nog moed leek in te

spreken, vanuit haar eeuwigheid de kortstondigheid van alle menselijke en wereldse zaken volstrekt onbewogen overschauwend.

*

